

Zgodovinar - nepristranski sodnik, ki postavlja trditve glede na zgodovinske vire

Viri:

- materialni
- odkrivajo in preučujejo jih arheologi
- najbolj verodostojni
- hranimo jih na prostem, v muzejih
- kosti, orodja, orožje, gradovi, posoda, nakit, obleke, denar, grobovi
- pisni
- niso zelo verodostojni (ponaredki)
- hranimo jih v arhivih
- začetek pisnih virov: -3500, začetek prvih držav
- pisani na pergament, papirus, kamen
- ustni
- najmanj verodostojni
- hranimo jih v ljudskih pesmih, legendah, pripovedkah, mitih, pregovorih
- da postavimo trditve, potrebujemo poleg ustnih virov tudi druge

Zgodovinski prostor – kjer se je nek zgodovinski dogodek odvijal

- lokalna, pokrajinska, državna, evropska in svetovna zgodovina

Zgodovinski čas – kdaj se je zgodovinski dogodek odvijal (dan, desetletje, stoletje, tisočletje)

Zgodovinske podvede:

- ekonomija – gospodarstvo	- antropologija – življenje skupnosti
- geografija – Zemljino površje	- medicina – bolezni
- biologija – evolucija	- kronologija – veda o času
- arheologija – kosti, predmeti	- paleografija – stare pisave
- kemija- določanje starosti	- religija – vera
- geologija – kaminine	- numizmatika – stari novci
- sociologija – družba, skupine	- sfragistika – pečati
- psihologija – vedenje posameznika	- heraldika – grbi

Razvoj zgodovinske znanosti

- Logografi (pisanje Grkov, pretiravanje in pisanje za ohranitev spomina)
- Herodot (oče zgodovine, ki je napisal prvo znanstveno delo, sprašuje se o vzrokih grško-perzijske vojne ter povečuje Grke)
- Tacit (Rimljan, ki je iskal vzroke za vojne)
- Gaj Julij Cesar (Rimljan, ki je opisoval galske vojne, o čemer je zelo malo zapisov)

PRAZGODOVINA

Zgodovina se začne s pojavom prvih civilizacij, prazgodovina pa z pojavom človeka.

Prazgodovino delimo:

- Starejši paleolitik
lesene sulice, glavna vloga ženske, živeli na prostem, nabiralništvo, ognja ne znajo zakuriti
- Srednji paleolitik - neandertalec
kamena orodja, podzemne jame in previsi, nabiralništvo in lov, znali zakuriti ogenj
- Mlajši paleolitik – homo sapiens
kamena orodja, sekire, noži, loki, podzemne jame, kočje, nabiralništvo in predvsem lov, udomačitev psa in konja, ogenj, umetnost
- Mezolitik – človeške rase

orodje iz lesa in kosti, sekire in puščice s trupom, ljudožerstvo, jame in previsi, poljedelstvo in živinoreja, ribištvo, izdelava kajaka in drevaka

- **Neolitik – današnji človek**

kameno orodje, lok, sulica, ob rekan in jezerih, velike kočje, poljedelstvo in živinoreja, vzreja živali in gojenje rastlin, izkoriščanje narave

Razvoj človeka

Hominit (prvi človek)	Homo habilis (spretni človek)	Homo erectus (pokončni človek)	Neandertalec	Homo sapiens (pokončni, pameten človek)	Homo sapiens sapiens (sodobni misleči človek)
	- izdelava orodja - lov - horde	- ogenj, peka - bivališča, oblačila - horde	- lov s pastjo - pokop ljudi - družina, rod		

Neolitska revolucija

- gospodarstvo: poljedelstvo, živinoreja, požigalstvo, organiziranost, načrtovanje
- poselitev: stalno poseljevanje v Rodovitnem polmescu*
*Rodovitni polmesec – Palestina, Evfrat, Tigris, Perzijski zaliv, Egipt, Sirija; središča prazgodvin. kultur
- način življenja: glavna vloga moških, družbene razlike (bogat, revn), živeli v hišah
- obrt: keramični izdelki, izdelki iz gline, tkalstvo, brušenje kosti, lesa
- delitev dela: najprej po spolu, nato po poklicu
- način življenja: družina (neka vas 10-20 članov) > rod (100) > rodovi > pleme (1000) > plemena > plemenska zveza

Totem ima družbeno in versko vrednost, stvar v katero so verjeli (rastlina, kamen, kobilica...)

KOVINSKE DOBE

- bakrena doba (-6000) – baker so tolkli, niso ga talili
 - orožje ni bilo močno
 - Bakreni pas – Turčija, Iran, Palestina, Izrael
 - najprej v Grčiji, v Evropi
 - bronasta (-4000)
 - iz bakra in kositra
 - bil je trši kot železo in zelo uporaben
 - železna (-2000) – mlajša oz. latenska in starejša oz. heistadska
 - razširi se po vsej Evropi
 - v latenski dobi so železo ojačali, prej je bil mehkejši kot bron
 - Hetiti so prvi izdelovali orožje iz železa
- Uveljavi se patriarhat, v 7. stoletju se začne izdelovati denar (delitev na revne in bogate)
- Ljudožerstvo – na začetku vsa ljudstva, končalo s totenizmom
- Znanost se ni razvila do začetka prvih civilizacij

STARI VEK * -3500 – 476

Pogoji za nastanek držav

- blagovno-denarno gospodarstvo (razvoj obrti, trgovine)
- kovine (bron, baker, železo)
- irigacija (umetni namakalni sistemi)

Nil: kanali in jarki 20-50 km široko, gojenje žita (ječmen) in papirusa, poplavlil 21.06.>1 žetev.

Šaduf – vodna črpalna na vzvod
Mezopotamija: jezera, okoli male mesta države, reka poplavila aprila > dve žetvi

Sakija – vodna kolesa

